HiST Avdeling for lærer- og tolkeutdanning

Fag:	**Bachelor i tegnspråk og tolking**
Kode:	
Studiepoeng:	180
Vedtatt:	Av Høgskolestyret 25.02.2004 , sak HS011/2004, med endring av dekan august 2004.

1. Innledning

Bachelorstudiet i tegnspråk og tolking består av tegnspråk (60 studiepoeng) og et toårig studium i tolking (120 studiepoeng). Utdanningen leder fram til graden bachelor i tegnspråk og tolking. Oppnådd grad gir grunnlag for sertifisering som offentlig godkjent tolk. Selv om studiet er helhetlig bygget opp med tegnspråk som 1. studieår og tolkning i de 2 påfølgende, kan studenten ta tegnspråkdelen som selvstendig studium.

Opptakskravet til studiedelen i tegnspråk er generell studiekompetanse eller tilsvarende vurdering av realkompetanse. Det vil videre være nødvendig å ha dokumentert normalt syn og hørsel, samt bevegelighet som ikke begrenser muligheten til å ledsage døvblinde der døvblinde selv ønsker. Ved eventuelt behov kan høgskolen kreve legeattest.

Studenter kan ikke starte opp tolkestudiet 120 studiepoeng før gjennomført og bestått eksamen i Tegnspråk 60 studiepoeng.

Studiet bygger på studieplanen Tegnspråk (TG-160, fastsatt 18.06.02, A-sak 50/02) og på fagplanen Utdanning av tolker for døve, døvblinde og døvblitte (LTTOLK-120, fastsatt 18.06.02, A-sak A 49/02 med senere justeringer). Sistnevnte fagplan bygger på midlertidig rammeplan fastsatt av UFD 28.01.94.

Utdanningen skal kvalifisere for å utøve tolking mellom hørende og henholdsvis døve, døvblinde og døvblitte. Gjennomført studium og bestått eksamen kvalifiserer for:

- offentlig godkjenning som tolk for døve
- offentlig godkjenning som tolk for døvblitte
- offentlig godkjenning som tolk- og ledsager for døvblinde.

Utdanningen skal tilrettelegges slik at studentene tilegner seg innsikt i og forståelse for yrket tolking for hørselshemmede i henhold til brukergruppenes interesser, krav og behov og i samsvar med sosialpolitiske mål og prioriteringer.

Etter avsluttet studium skal studentene beherske tolking mellom tegnspråk og norsk, samt beherske de ulike alternative kommunikasjonsformer døvblinde og døvblitte benytter. Hele målgruppen - døve, døvblinde og døvblitte - skal tilgodeses i utdanningsprosessen. Dette baseres på studiets vekting av arbeidsmengde innen de ulike disipliner.

Studentene skal ved siden av faglig opplæring også sosialiseres til et yrke. Høgskolen vil derfor legge vekt på så vel faglig som personlig utvikling. Studiet skal kvalifisere til selvstendig arbeid som tolk. Etter endt studium skal tolkene kunne vurdere egen kompetanse i forhold til ulike oppdrag. De skal kunne arbeide i team og samarbeide både med brukere, andre faggrupper og ulike etater.

Tegnspråktolker har vært sett på som en spesiell profesjon - i den grad det har vært vurdert som en profesjon. Yrket har en kort tradisjon og faglig sett er teorigrunnlaget ennå lite utviklet. Tolker har som faggruppe vært isolert fra andre yrkesgrupper og utdanninger. Dette har bidratt til å opprettholde mer eller mindre urimelige grenser mellom tolkene og andre profesjoner. Studiet forutsetter større forståelse for og samarbeid mellom ulike profesjoner. Det er klare behov for å bevare, synliggjøre og styrke det som er spesielt ved utdanningen, men samtidig er det nødvendig at utdanningene har som mål å integrere faglig kompetanse i et felles system - og slik utvikle felles tverrfaglige referanser.

Studiet er en prosess hvor man legger vekt på at studentene skal være aktive og reflekterende, og dermed utvikle en positiv innstilling og ansvarsfølelse for å holde seg faglig oppdatert.

Etter endt studium skal studentene være kvalifisert for å anvende sine kunnskaper og ferdigheter i selvstendig yrkesmessig sammenheng. Dette medfører at de må ha tilegnet seg forutsetninger for å forstå og kritisk vurdere såvel etablert som ny kunnskap. Derfor vil forsknings- og utviklingsarbeid være høyt prioritert i utdanningen av tolker for døve, døvblitte og døvblinde. Dette er særlig aktuelt ved denne utdanningen, da det er drevet lite forskning og utvikling innen dette fagområdet.

2. Funksjon og arbeidsområder for tolker for døve, døvblinde og døvblitte

Funksjon

Tolk for døve, døvblinde og døvblitte har først og fremst som oppgave å drive språklig formidling mellom personer som ikke forstår hverandres språk. Tolkens yrkesrolle er et resultat av forventninger fra brukergruppene, yrkesutøverne og samfunnet for øvrig. Mennesker med hørselshemninger er en uensartet gruppe, med ulike tolkebehov, og til dels også behov for ulike kommunikasjonsmetoder. Tolken skal mestre de ulike språkene og metodene, samt kunne ledsage og beskrive for døvblinde. Høy kompetanse i norsk og norsk tegnspråk er en forutsetning for å kunne utøve yrket.

Brukergruppene har tradisjonelt vært definert som døve, døvblinde og døvblitte - mennesker som ikke har auditiv tilgang på det talte språk. Dette synet er i ferd med å endre seg i retning av å definere tolkebrukere som alle i samfunnet som i en gitt situasjon har behov for tolk for å kunne kommunisere. Tolkebehovet er slik et behov både hos hørende og døve. Tolketjenesten blir derved en del av det helhetlige helse- og sosialtilbudet i Norge.

Hørselshemmede definerer ofte seg selv som kommunikasjonshemmede og *ikke* som funksjonshemmede. I samvær med andre tegnspråkbrukere er de verken kommunikasjons- eller funksjonshemmede. Men i et samfunn hvor størsteparten av informasjonstilgangen er basert på talespråk, og der bare et mindretall har tegnspråkferdigheter, er sterkt hørselshemmede i stor grad også funksjonshemmet. For at døve, døvblinde og døvblitte skal kunne delta i samfunnets aktiviteter, er bl.a. annet tilgangen på kvalifiserte tolker en nødvendig forutsetning.

Yrket tolk for hørselshemmede er forholdsvis nytt. I overgangen fra et typisk veldedighetsbasert område til en offentlig profesjon, har det vært behov for sterke

grenseoppganger mellom den tradisjonelle hjelperrollen og rollen som profesjonell yrkesutøver. På bakgrunn av dette blir tolken av og til definert som et teknisk hjelpemiddel, som i liten grad har ansvar for annet enn «teknisk» språklig formidling mellom to eller flere personer.

Utviklingen har vist behov for en mer helhetlig tenkning omkring tolkens yrkesrolle, sett i relasjon både til det kommunikative, det menneskelige og det «tekniske» aspekt ved tolkerollen. Det er behov for at tolken tar et helhetlig ansvar for at hver enkelt tolkesituasjon skal fungere, samtidig som den klare profesjonsutøvelsen ivaretas.

Tolkens ansvarsområde utvides etter hvert både med hensyn til tilrettelegging av hver enkelt situasjon, faglig informasjonsplikt og yrkesmessig samarbeid med andre yrkesutøvere.

Arbeidsområde

Yrket tolk for døve, døvblinde og døvblitte er fortsatt nytt og under utforming. Hørselshemmedes rettigheter for bruk av tolk er blant annet nedfelt i Lov om Folketrygd. Tilgang på kvalifiserte tolker er utilstrekkelig, og fortoner seg som konkurranse om knappe ressurser. Behov og etterspørsel etter tolketjenester har økt proporsjonalt med økningen i tolkekapasiteten.

Høgskolen skal gjennom forsknings- og utviklingsarbeid, og videre- og etterutdanning stimulere til etablering og utvikling av ny kunnskap innen fagområdet. Gjennom dette skal utdanningen holde kontakt med både praksisfelt og utdannings- og forskningsmiljø.

3. Tegnspråk (60 studiepoeng)

3.1. Innledning

Norsk tegnspråk er et minoritetsspråk utviklet i døvemiljøet i Norge. Språket er et visuelt-gestuelt språk med egen grammatisk oppbygging. Det riktige navnet på språket til den døve minoriteten i Norge er ’norsk tegnspråk’, og det skiller seg fra andre lands tegnspråk som f. eks. svensk teckenspråk, British Sign Language og Deutsche Gebärdensprache. I vanlig dagligtale blir språket kalt tegnspråk.

Tegnspråk som fag er nytt i Norge. Men selve språket har lenge vært brukt der døve har vært samlet, og det finnes dokumentert i snart 200 år. Tegnspråk tilbys nå med egne fagplaner i grunnskolen, videregående skole og i høyere utdanning.

Tegnspråkfaget slik det er beskrevet i denne planen, er en praktisk og teoretisk innføring i norsk tegnspråk. Det legges stor vekt på at det er et studietilbud til de som ønsker å lære å kommunisere på tegnspråk og som har som mål å forstå og snakke tegnspråk noenlunde flytende. Ut over opplæring i og om tegnspråk, sikter studiet på å øke forståelsen for kulturelt mangfold og for livssituasjonen til ulike grupper døve og tunghørte, både nasjonalt og internasjonalt.

3.2 Mål og målområder

Generelle mål for studiet
Studentene skal
- ha utviklet gode kommunikative ferdigheter i norsk tegnspråk
- ha tilegnet seg grunnleggende kunnskaper om norsk tegnspråk
- ha kunnskap om døves kultur og historie
- ha utviklet sosial kompetanse i møte med ulike tegnspråklige miljø
- ha tilegnet seg kunnskaper om språklæringsprosesser og døves tospråklighet

Studiet er beskrevet i forhold til både språklig kompetanse og kulturell kompetanse. Den praktiske opplæringen i tegnspråk skal vektlegges minst like mye som teoriundervisningen.

Språklig kompetanse
Målområdet omfatter både utvikling av språklig egenferdighet, innsikt i språkbruksregler og kunnskaper om språkets struktur og oppbygging. På slutten av studiet skal studentene kunne forstå og selv delta i samtaler om de fleste av dagliglivets hendelser. De skal kunne forstå tegnspråktekster på video om ulike emner fortalt av språkmodeller i ulike aldre og med variert skolebakgrunn.

Hovedmomenter
Studentene skal
- ha utviklet sin evne til og bevissthet om visuell oppmerksomhet
- ha utviklet sine ferdigheter i å forstå og snakke tegnspråk til å kunne kommunisere flytende om allmenne samtaleemner
- ha kunnskap om og innsikt i oppbyggingen av norsk tegnspråk
- ha tilegnet seg kunnskap om språket i sentrale teksttyper i tegnspråk (sjangerkunnskap)
- ha kunnskap om språklig variasjon hos ulike grupper tegnspråkbrukere
- kunne bruke og beskrive sentrale språklige virkemidler og språktrekk
- kunne ta i bruk virkemidler fra drama og mime som kan bidra til å visualisere kommunikative uttrykk

Kulturell kompetanse
Målområdet omfatter emner som utviklingen av tegnspråk i og utenfor døveskolene, døves historie, kultur og organisasjoner, og deres kamp for likestilling og rettigheter i samfunnet i Norge og i et internasjonalt perspektiv. Dessuten skal det omfatte innsikt i tospråklige og tokulturelle forhold i samfunnet generelt og for døve spesielt.

Hovedmomenter
Studentene skal
- ha tilegnet seg kunnskap om døves kultur og historie
- ha tilegnet seg kunnskap om hvordan tegnspråk har fått status som eget språk
- ha tilegnet seg kunnskap om døve som språklig og kulturell minoritet
- ha tilegnet seg innsikt i språk- og kommunikasjonssituasjonen til ulike grupper av døve og tunghørte
- kjenne til hvordan nasjonale og internasjonale organisasjoner for ulike grupper av døve og tunghørte har vokst fram og fungerer

- ha kjennskap til og innsikt i språklæringsprosesser og tospråklighet generelt
- ha kjennskap til døves tospråklighet

3.3 Organisering og arbeidsformer

Organisering
Studiet er beskrevet i forhold til 2 kompetanseområder, språklig kompetanse og kulturell kompetanse. I arbeidet for å nå de beskrevne målene er arbeidsformer som prosjektarbeid, problembasert undervisning og opphold i tegnspråklige miljø sentrale. Den praktiske opplæringen i tegnspråk skal vektlegges like mye som teoriundervisningen. Starten på studiet er organisert som et 4-ukers intensivt språkkurs. Oppstartingskurset skal være et språkbad for studentene og bidra til at gruppen blir kjent med hverandre.

Arbeidsformer
Tegnspråk er et ferdighetsfag som krever svært mye praktisk språktrening. Denne treningen vil i stor grad være basert på kommunikativ undervisning. Teoriundervisningen i tegnspråk skal være en støtte for praktisk utprøving av setningsstrukturer og språkfunksjoner. Faget tegnspråk er et nytt undervisningsfag, og teoridanningen i faget er fortsatt på et tidlig stadium. Dette fører til at modellæring og utprøving av hypoteser vil stå sentralt i studiet. I alle sammenhenger der det er naturlig, vil studentene læres opp til og oppfordres til å ta i bruk informasjons- og kommunikasjonsteknologi.

Da tegnspråk ikke har skriftspråk, er tekstene på video eller cd-rom. Ennå finnes det få læremidler, eksempelsamlinger og lite litteratur. For å oppnå tilstrekkelig tegnspråkkompetanse er det derfor nødvendig at studentene deltar aktivt i tegnspråklige miljø. Ekskursjoner til arrangement og aktiviteter i døvemiljøet inngår i studiet.

I løpet av studieåret skal studentene samle et visst antall tekster i ei mappe som utgjør et obligatorisk arbeidskrav. Det kan være eksempler på praktisk tegnspråkbruk, og det kan være tekster med utgangspunkt i tegnspråkteori, døves kultur og historie og eventuelt i fagdidaktikk for lærerstudenter.

Obligatorisk studiedeltaking
Følgende elementer av studiet er obligatorisk:
- Studieinnføring
- Praktiske øvelser som krever samhandling mellom studentene
- Studievurdering

Nærmere opplysninger om emner og tidspunkter for den obligatoriske studiedeltakingen blir gitt i de årlige semesterplanene, eller delplaner som deles ut gjennom studieåret. Det vises ellers til avdelingens Regler for frammøte og studiegang ved Avdeling for lærer- og tolkeutdanning.

3.4 Vurdering

Obligatoriske arbeidskrav er

et visst antall praktiske og teoretiske arbeider

- 2-4 presentasjoner for medstudenter eller andre personer

Et utvalg av de teoretiske arbeidene vil inngå i ei eksamensmappe.

Obligatoriske arbeidskrav vurderes med vurderingsuttrykkene godkjent/ikke godkjent, og teller ikke ved fastsettelse av endelig karakter. Endelig karakter blir ikke gitt før obligatoriske arbeidskrav er godkjent.

Vurderingsordning
Endelig karakter i faget fastsettes på grunnlag av følgende tre komponenter:

1. Del 1
- En prosjektoppgave innenfor døves kultur, språk og historie, individuelt eller i gruppe

Dette arbeidet teller 25% av den endelige karakteren.

2. Del 2
- Ei mappe med et visst antall oppgaver i tegnspråkteori

Denne mappa teller 24% av den endelige karakteren.

3. Del 3
- En praktisk eksamen i tegnspråk, i grupper på 2-4 studenter med individuell vurdering.

Denne eksamen teller 51% av den endelige karakter i faget

Alle delene må være bestått for å få karakter i faget.

3.5 Pensum, kunnskapskilder og hjelpemidler til eksamen

Alle semesterplaner skal ha foreløpige pensumlister ved studiestart. Mindre justeringer av den foreløpige pensumlisten kan gjøres etter samråd med studentene. Endelige pensumlister og hjelpemidler til eksamen skal fastsettes av Avdelingsstyret senest 2 måneder før avsluttende eksamen i faget.

4 Tolking (120 studiepoeng)

4.1 Innledning

Tolkestudiet 120 studiepoeng har som formål at tolkeutøveren skal gi et best mulig tilbud til sine brukere. Det vil da være nødvendig at studiet må ta hensyn til følgende forhold:

- Økt kunnskap om tegnspråk og to-språklighet vil representere store utfordringer.

- Det er ønskelig med et helhetlig syn på brukernes kommunikasjonsbehov. Dette gir behov for en større grad av fleksibilitet der brukernes situasjon og behov skal stå i fokus.
- Hørselshemmede elevers rettigheter til opplæring i og på sitt eget språk er slått fast i offentlige lover og forskrifter. Dette vil ha konsekvenser for blant annet rett til tolketjeneste.
- Behovet for tolketjeneste for hørselshemmede barn og unge øker fordi det satses på skoletilbud i lokalmiljøet.
- Behovet for tolketjeneste for unge øker fordi andelen av hørselshemmede som tar høyere utdanning øker.
- Behovet for tolketjeneste for voksne hørselshemmede arbeidstakere øker fordi rammene for disse brukernes rett til tolketjeneste utvides.
- Økt andel av eldre i befolkningen fører til flere mennesker med hørselshemming og kombinert syn- og hørselshemming. Dette gir også utfordringer for tolketjenesten.
- Det er et stort behov for forskning på områdene tegnspråk og tolking.
- Behovet for videreutvikling av fagområdet både nasjonalt og internasjonalt øker.
- Tolkeutdanningen skal ses i sammenheng med andre tjenester og være en naturlig del av fellesskapet mellom ulike profesjonsutdanninger.

4.2 Mål og målområder

Generelle mål for studiet

Det overordnede mål for tolker for døve, døvblinde og døvblitte er å utføre språklig formidling mellom personer som ikke umiddelbart kan (høre, se eller) forstå hverandres språk eller kommunikasjonsform. Studiet skal derfor tilrettelegges slik at studenten kan tilegne seg kunnskaper, ferdigheter og holdninger som på en ansvarlig måte gir grunnlag for:

- å kunne utføre tolking med høy faglig kvalitet
- å beherske tolking i ulike situasjoner og ved hjelp av ulike kommunikasjonsmetoder, herunder tolkemetodikk for døve, døvblinde og døvblitte.
- best mulig forståelse for brukernes situasjon
- kunnskap om ulike teoretiske aspekt ved språk og kommunikasjon
- teoretisk forståelse og praktisk erfaring med mobilitet inklusive ledsaging
- å beherske beskrivelsesmetodikk, slik at en kan gi brukerne et mest mulig riktig og nyansert bilde av miljø og omgivelser der tolkingen skjer
- å kunne bruke det tekniske utstyret som er aktuelt for skrivetolker
- gode kunnskaper om og ferdigheter i tegnspråk
- gode kunnskaper om og ferdigheter i muntlig og skriftlig norsk
- teoretisk bakgrunn for å forstå de prosessene som skjer i en tolkesituasjon
- kunnskaper om og i oversettelseslære på ulike tekstplan og i kontekst
- kunnskaper om hvilke faglige og etiske krav som stilles til tolk for døve, døvblinde og døvblitte
- å kunne vurdere eget arbeid og egenutvikling
- å kunne tilegne seg en konstruktiv, fagkritisk og problemløsende holdning
- å kunne delta i fagutvikling, der så vel praktiske som teoretiske problemstillinger vektlegges
- å kunne fungere i tolkesituasjoner sammen med andre tolker.

Oversikt over emner

Studiet omfatter følgende emner:

Emne:	Studiepoeng:
1. Brukerkunnskap og samfunnskunnskap	6
2. Kommunikasjon og språk	6
3. Beskrivelseslære, ledsaging, mobilitet, tekniske hjelpemidler	6
4. Tegnspråk	12
5. Norsk og tolketeori	12
6. Yrkesrolle, etikk	6
7. Ekstern praksis m/veileder 12 uker	15
8. Tolkemetodikk for døve, døvblinde og døvblitte	57
Sum studiepoeng	**120**

Målområder

Studiet består av følgende målområder:

- Kommunikasjon og språk
- Brukerkjennskap og kultur
- Profesjonslære, etikk og psykologi
- Fra språk til språk – fra person til person
- Fra student til yrkesutøver

Kommunikasjon og språk

Målområdet består av disse elementene:

- Grunnleggende språkferdighet og kommunikasjon
- Generell språkkunnskap
- Fordypning i språklige tema
- Perfeksjonering i språkforståelse og formulering

Temaet vil være timemessig fordelt gjennom hele studiet. Følgende emner skal dekkes: norsk, tegnspråk, generell språkvitenskap, kommunikasjon.

Grunnleggende språkferdigheter og kommunikasjon vil i hovedsak bli gjennomgått i første semester, generell språkkunnskap i starten av andre semester.

Arbeidsformer vil være forelesninger, tekstanalyse, arbeid i språkstudio, observasjonspraksis til ulike språkmiljø, prosjekt- og gruppearbeid og video- og litteraturstudier.

Brukerkjennskap

Hoveddelen av dette målområdet gjennomgås i studiets første semester. Området omfatter et større gruppearbeid som avsluttes første semester.

Innholdet vil være knyttet til de primære brukerguppene av tolketjeneste: døve, døvblinde og døvblitte. Målområdet vil være tett knyttet opp til samfunnskunnskap, tospråklighet og flerkulturelle aspekt.

Arbeidsformer vil være forelesninger, studiebesøk, presentasjon av aktuelle brukerorganisasjoner og tiltak for hørselshemmede og døvblinde. **S**kjønnlitteratur vil inngå som en del av pensum i dette tema.

Profesjonslære og etikk

Målområdet vil være fordelt over studiets tre siste semestre. Undervisning vil bli knyttet opp til praksisforberedelse og ekstern praksis.

Området omfatter: kunnskap om tolkens yrkesrolle i et samfunnsperspektiv, etikk i teori og praksis, aktuelle lover, taushetsplikt, forebygging av yrkesskader, psykososiale forhold i yrket.

Fra språk til språk - fra person til person

Dette tema utgjør en timemessig hoveddel av studiets tre siste semester. Hovedinnholdet er tolkemetodikk for gruppene døve, døvblinde og døvblitte. Ulike emner og språkkoder vil bli belyst. Temaet omfatter: tolking for døve, tolking/ledsaging for døvblinde og tolking for døvblitte.

Tolking for døve

Tolking mellom norsk og norsk tegnspråk, innføring i elementer fra nordiske tegnspråk og bruk av tegnspråk i internasjonal sammenheng. Treningen vil delvis knyttes til temauker der ulike språkregistre tas i bruk.

Tolking/ledsaging for døvblinde

Tegnspråktolking tilpasset døvblinde (med begrenset synsfelt og taktilt tegnspråk), bruk av håndalfabet, tydelig tale, punktskrift, beskrivelse, ledsaging og mobility, bruk av tekniske hjelpemidler.

Tolking for døvblitte

Skrivetolking (tastatur og hånd), tegn som støtte til munnavlesning. Kjennskap til tekniske hjelpemidler og apparatur.

I tolketrening vil en legge mest vekt på simultantolking. Men også konsekutiv tolking og resymetolking vil bli gjennomgått. Undervisningsformene er varierte: Forelesninger, gruppearbeid, individuell veiledning og selvstudium. Språkstudio vil bli benyttet i en stor del av undervisningen. Både teoretisk forståelse og variert praktisk erfaring vil vektlegges.

Temaet omfatter fordypningsarbeid/prosjekt som avsluttes i tredje semester. Arbeidet skal ha som mål å gi faglig fordypning samt gi studenten et helhetsperspektiv på innholdet i studiet.

Fra student til yrkesutøver

Området omfatter en gjennomgang av lønns- og arbeidsavtaler for tolker, etikk og profesjonslære, egenevaluering og kollegaveiledning, pedagogikk og gruppepsykologi, utvikling av brukerrettigheter, forebygging av yrkesskade.

Arbeidsformer vil være forelesninger, gruppearbeid, intervju med tolkebrukere og tolker, og trening i informasjonsvirksomhet rettet mot ulike målgrupper.

4.3 Organisering og arbeidsformer

Tolking for døve, døvblinde og døvblitte er et fagområde hvor teoretiske kunnskaper og praktiske ferdigheter henger nøye sammen. Denne sammenheng mellom teori og praksis utgjør tolkenes yrkesmessige og faglige plattform. Innholdet i utdanningen vil derfor veksle mellom teoretisk undervisning, praktisk veiledning og gruppearbeid, praksis og selvstudium.

Utdanningen av tolker baserer seg på både teoretisk kunnskapsformidling og trening i praktiske språkferdigheter. Det blir lagt vekt på arbeidsformer som har overføringsverdi til praktisk arbeid. Studiet skal utformes for å gi faglig dyktighet og grunnlag for fortsatt faglig utvikling.

Organisert undervisning utgjør en betydelig del av studiet. Mye av undervisningen vil omfatte trening og veiledning av studentenes praktiske ferdigheter. Samhandling mellom undervisningspersonalet og studentene er et viktig virkemiddel og en forutsetning i studiet. Gruppearbeid og prosjektarbeid vil inngå som arbeidskrav.

Læring og utvikling er en prosess som utfordrer hele personligheten. Det legges vekt på å benytte varierte arbeidsformer som stimulerer og fremmer evnen til problemløsning, livslang læring, samarbeid, empati, selvinnsikt, refleksjon, kritisk tenkning, selvstendighet og ansvar. Oppøving av evne til samarbeid og konfliktløsing er også viktige elementer i studiet.

Arbeidsformene vil variere mellom forelesninger, arbeid i språkstudio, prosjektarbeid, ferdighetstrening, problemløsning, seminarer, praksis under veiledning, litteraturstudier, m.v. Studiet vil kreve stor egeninnsats av studentene; ved individuelt- og gruppebasert arbeid og ved selvstudium.

Problembasert læring

Profesjonell dyktighet forutsetter kompetanse i å møte ulike brukere i varierte situasjoner. Gjennom problembaserte arbeidsformer vil studenten få mulighet til omsette og tilpasse sin erfaring og kunnskap til ulike brukersituasjoner, og dermed utvikle handlingsberedskap for framtidig yrkesfunksjon.

Studentene blir presentert for realistiske situasjonsbeskrivelser og problemstillinger. Med dette som utgangspunkt skal studentene kunne utvikle og begrunne problemstilling, innhente relevant kunnskap/informasjon, samarbeide, integrere kunnskap fra ulike emner, og utarbeide forslag til løsninger. Problembaserte arbeidsformer er mye brukt ved ferdighetstrening og ved direkte brukerrelatert undervisning.

Ferdighetstrening

Utdanning av tolker for døve, døvblinde og døvblitte er et språklig fagområde hvor anvendte språkferdigheter utgjør en nødvendig forutsetning for profesjonell yrkesutøvelse. Mye av studiet i dette fagområdet vil derfor medføre trening og veiledning i studentenes praktiske ferdigheter. Høgskolen vil legge vekt på arbeidsformer hvor aktiv samhandling mellom undervisningspersonale, brukere og studentene inngår. Ferdighetstrening er knyttet til språkstudio, veiledning individuelt og i gruppe og praksis hvor studenten skal kunne utøve praktisk språkbruk. Studentene trenes i språk, kommunikasjon og oversettelse samt ledsaging. Det er viktig at relevante arbeidsformer innenfor ferdighetstrening blir gitt så stor plass at studenten opplever trygghet i forhold til sin språkbeherskelse. Dette vil være basis for arbeid med oversettelse og tolking.

Fordypningsoppgave/prosjektarbeid

Innenfor utdanningens fagområde foreligger det et stort behov for å systematisere og synliggjøre eksisterende kompetanse og erfaring. Hvis framtidige tolker skal tilbys en kvalitativt best mulig tjeneste overfor ulike brukergrupper, er det en forutsetning at høgskolen ikke bare formidler eksisterende erfaring og kunnskap, men også prioriterer og stimulerer studentene til aktiv deltagelse i fagutvikling.

Målsettingen for prosjektarbeid og fordypningsoppgave er at studentene skal utvikle evner og erverve seg kunnskap om datainnsamling, analyse, diskusjon, skriftlig og muntlig formidling og utvikle en positiv holdning til forsknings- og utviklingsarbeid. I tråd med dette vil en i studiet ha som en prioritert oppgave å delta og holde kontakt med utviklings- og forskningsmiljø på området, nasjonalt og internasjonalt.

Praksisstudier

Praksisopplæring er en viktig del av studiet. Studentene skal ha praksis i yrkesfeltet i relevante situasjoner. Praksis skal være en integrert del av utdanningen. Ved å oppleve ulike situasjoner i praksis produseres kunnskap gjennom forberedende og etterfølgende drøfting og refleksjon. I tillegg vil modellæring der gode språkmodeller og erfarne yrkesutøvere samarbeider med studentene om å løse oppgaver, bidra til tilegnelse av kunnskap, ferdighet og holdninger. Observasjon, samarbeid, veiledning og praktisk utprøving av tolking betyr mulighet til å prøve seg i yrkesrollen og til å utvikle yrkestilhørighet. Praksis skal dessuten gi studentene kunnskaper og erfaringer fra yrkeslivets rammer, vilkår og krav

I løpet av studiet er det totalt 12 ukers ekstern praksis med veiledning, 4 uker i første studieår og 8 uker i 2. studieår. I første semester er praksis hovedsaklig organisert som observasjonspraksis. Fra og med 2. studieår vil praksis omfatte tolking, fordelt mellom de ulike brukergruppenes tolkeform.

Praksis vil bli arrangert både som studiebesøk, observasjonspraksis og sammenhengende perioder av lengre varighet. Da antall praksissteder er begrenset, må studentene regne med at praksisopphold vil bli lagt til hele landet. Studentene må være forberedt på å dekke nødvendige utgifter til reise og opphold i praksisperiodene.

Fordypningsoppgave

I 3. semester skal studenten gjennomføre en fordypningsoppgave hvor tema og problemstilling velges innen fagets yrkesmessige og teoretiske plattform. Målsettingen med oppgaven er at studenten skal utvise helhetlig faglig forståelse ved å integrere teoretiske kunnskaper og praktiske ferdigheter i forhold til aktuelle problemstillinger. Det vil bli stilt krav om at studenten skal ha:

- analytisk forhold til tolkeutdanningens teori og praksis basert på vitenskapelig forståelse og sosialpolitisk innsikt
- evne til å arbeide systematisk med faglig innhold

Fordypningsoppgaven skal utarbeides individuelt eller i gruppe. Tema for fordypningsoppgaven påføres vitnemålet. Fordypningsoppgaven vurderes til bestått/ikke bestått.

4.4 Vurderingsordning

Obligatoriske arbeidskrav

De obligatoriske arbeidskravene/forprøvene er:

- Intern prøve i punktskrift
- Intern prøve i skrivetolkning
- Fordypningsoppgave

Obligatoriske arbeidskrav vurderes med vurderingsuttrykkene godkjent/ikke godkjent, og teller ikke ved fastsettelsen av endelig karakter. Endelig karakter blir ikke gitt før obligatoriske arbeidskrav er godkjent.

Mappevurdering

Mappeoppgavene vil bestå av praktiske og teoretiske oppgaver som studentene arbeider med gjennom studiet. Det blir gitt veiledning og tilbakemelding på oppgavene fortløpende gjennom studiet, men den avsluttende vurderingen av mappa blir gjort etter innlevering ved slutten av studiet.

Eksamen

Utdanninga har følgende eksamenskomponenter:

- Mappe
- Praktisk eksamen i tolkning for døve
- Praktisk eksamen i tolkning for døvblinde
- Praktisk eksamen i tolkning for døvblitte

De praktiske eksamener legges opp slik at minst en av eksamenene er en tolkesituasjon hvor kandidaten skal fungere som tolk for enten en døv, en døvblind eller en døvblitt person i kommunikasjon med en hørende. Tolkesituasjonen legges opp slik at den så langt det er mulig, skal kunne oppleves som et ekte tolkeoppdrag slik at studenten får vist både sine språklige og profesjonsmessige ferdigheter.

Alle fire eksamenskomponenter må være bestått for at studenten skal få vitnemål og dermed offentlig godkjenning som tolk for døve, døvblinde og døvblitte. Det gis én bokstavkarakter ved hver eksamen. I tillegg påføres tema for fordypningsoppgavens på vitnemålet.

4.5 Pensum og kunnskapskilder

Pensumlistene produseres av biblioteket og finnes på følgende adresse http://www.alt.hist.no/biblioteket/ på avdelingens hjemmesider. Pensumlistene redigeres av biblioteket. Spørsmål rettes til faglig ansvarlig.